23 ta' April, 1955

Imħallef :
Chev. Onor. Dr. W. Harding, B.Litt., LL.D.

Francesco Galea *versus* Pawlu Galea

Soprasessjoni

Fil-ġurisprudenza hu ammess li tiġi dekretata s-soprasessjoni ta' kawża meta dan il-provvediment ikun spedjenti.

Każ fejn il-konvenut f'kawża inferjuri ta eċċezzjoni kontra d-domanda ta' l-attur u mbagħad iddeduċa l-meritu ta' dik l-eċċezzjoni b'azzjoni "ad hoc" fil-Qorti Superjuri, u talab is-soprasessjoni tal-kawża inferjuri sakemm tispiċċa l-kawża superjuri. Il-Qorti Inferjuri ċaħdet it-talba għas-soprasessjoni; iżda l-Qorti ta' l-Appell, wara li rrilevat li ma kienx każ ta' "lis alibi pendens" u lanqas ta' konnessjoni ta' kawżi, u wara li rrilevat ukoll li kien sewwa li l-kwistjoni tiġi dedotta b'azzjoni separata f'sede proprja, u mhux b'eċċezzjoni inċidentali, irrevokat id-digriet tal-Qorti Inferjuri u akkordat is-soprasessjoni mitluba; billi dehrilha illi l-kwistjoni involuta fil-kawża superjuri kienet tali li d-deċiżjoni tagħha setgħet tinfluwixxi "a planta pedis" fuq il-meritu tal-kawża inferjuri.

Il-Qorti; — Rat il-verbal li biħ il-konvenut issottometta illi l-attur ikkuntratta l-lokazzjoni mal-proprjetarji għannom tiegħu proprju u bħala mandatarju ta' ħutu Caterina

mart Ġanni Ve[illegible] Vittoria mart Gio. Maria Borg, Paċifico u Emmanuel, [illegible]pa mart Carlo Grima, u Carmela mart Vincenzo Gal[illegible] [illegible]wa Galea, u fosthom il-konvenut, u għalhekk ma [illegible] umur kontra l-operat tiegħu, u ssottometta wkoll [illegible] ta' Frar, 1955, hu aġixxa quddiem il-Qorti kompetenti biex jottjeni dikjarazzjoni f'dan is-sens, u għaldaqstant talab li l-Qorti jogħġobha tissoprassjedi sakemm jiġi deċiż dan il-meritu;

Rat il-verbal li bih l-attur, permezz tad-difensur tiegħu Dr. Paolo Borg Grech, issottometta li, skond ma ġie allegat fil-verbal tal-lum tal-konvenut, il-meritu tal-kawża minnu dedotta quddiem il-Prim'Awla hu identiku għal dak involut fil-kawża preżenti, u għalhekk il-kawża proposta fil-Prim'Awla ma għandhiex tissospendi l-kors ta' din il-kawża, u għalhekk oppona ruħu għal din is-soprasessjoni;

Rat id-degriet tal-Qorti Ċivili tal-Maġistrati taż-17 ta' Frar, 1955, li bih ċaħdet it-talba għas-soprasessjoni; wara li ikkunsidrat;

Illi fuq l-eċċezzjoni ta' l-inkompetenza mogħtija mill-konvenut, b'sentenza tagħha tat-8 ta' Frar, 1955, iddeċediet li hija kompetenti tieħu konjizzjoni ta' din il-kawża, u minn din id-deċiżjoni l-konvenut ma interponiex appell; u illi, kif issottometta d-difensur ta' l-attur, il-meritu ta' din il-kawża huwa sostanzjalment identiku għal dak tal-kawża li l-konvenut ippropona fil-Qorti Ċivili tal-Maestà Tagħha fis-16 ta' Frar, 1955, u għalhekk l-oppożizzjoni ta' l-attur għas-soprasessjoni hija ġustifikata;

Rat ir-rikors li bih il-konvenut appella mid-digriet fuq imsemmi, u talab li dan jiġi revokat, u li jiġi ordnat li l-kawża preżenti tieqaf sakemm tiġi deċiża l-kawża pendenti quddiem il-Qorti Superjuri, billi l-attijiet jiġu rinvijati lill-Qorti Ċivili tal-Maġistrati biex, wara li tiġi deċiża l-kawża l-oħra, din jieta' jkollha l-kors tagħha; bl-ispejjeż;

Omissis;

Ikkunsidrat;

Il-fatti li ħolqu dan l-inċident ritwali huma, brevement, dawn :—

B'din iċ-ċitazzjoni l-attur Francesco Galea qiegħed jitlob

deklaratorja li r-raba' msemmi fl-avviż, li qiegħed jiddetjeni Pawlu Galea, qiegħed għandu b'titolu ta' sullokazzjoni lilu konċessa mill-attur, u mhux b'titolu ta' lokazzjoni diretta mis-sid, u li għalhekk l-attur hu l-lokatur tal-konvenut. Fost mezzi defensjonali oħra, il-konvenut, kif jidher mill-verbal fol. 19, issolleva anki l-eċċezzjoni li l-attur ikkuntratta l-lokazzjoni mal-proprjetarju mhux biss għan-nom tiegħu, iżda anki bħala mandatarju ta' ħutu, fosthom il-konvenut. Preżumibilment, ir-riferenza f'din l-eċċezzjoni hi għall-lokazzjoni msemmija mis-sid Tabib Attard (Montalto, fol. 8 et seq., fejn dan ix-xhud jgħid li missier il-kontendenti kien ressaq lill-attur għand is-sidien u dawn irrikonoxxew lill-attur minflok missieru. Intant il-konvenut, anki biex jottempera ruħu ma' l-ordni ta' l-Agricultural Leases Control Board, fol. 11, intavola kawża quddiem il-Qorti Ċivili Superjuri, ċitazzjoni 139/1955 "Paolo Galea vs. Francesco Galea et.", li kienet appuntata għall-20 ta' April, 1955, li biha talab deklaratorja fis-sens li l-attur odjern ma hux inkwilin uniku, iżda koinkwilin *ma' ħutu, fosthom il-konvenut, tar-raba' "de quo"*. Skond il-verbal fol. 19, il-konvenut, in vista ta' l-intavolament ta' din il-kawża quddiem it-tribunal superjuri, talab li l-Qorti Ċivili tal-Maġistrati tissoprassjedi sad-definizzjoni tal-kawża quddiem il-Prim'Awla Ċivili. L-attur oppona, u l-Qorti t'Isfel, fil-pronunċja tagħha issa impunjata b'dan l-appell, ċaħdet is-soprasessjoni mitluba mill-konvenut;

Ikkunsidrat;

Il-motiv li l-Ewwel Qorti qegħedet a bażi taċ-ċaħda *tas-soprasessjoni jikkonsisti filli hija kienet irrespinġiet* l-eċċezzjoni ta' l-inkompetenza sollevata mill-konvenut bid-deċiżjoni tagħha tat-8 ta' Frar, 1955 (fol. 17), u l-konvenut ma kienx appella minn din id-deċiżjoni, akkoppjata mal-konsiderazzjoni li l-meritu taż-żewġ kawżi huwa sostanzjalment identiku. Issa, biżżejjed wieħed iħares lejn id-deċiżjoni dwar l-inkompetenza biex jipperswadi ruħu li din ma għandhiex x'taqsam mal-meritu tat-talba tas-soprasessjoni. L-eċċezzjoni kienet ta' inkompetenza "ratione valoris", u bl-ebda mod *ma messgħet, jew setgħet tmiss, il-punt dwar jekk, meta* l-attur ikkuntratta l-lokazzjoni, kienx qiegħed jaġixxi f'ismu

jew anki f'isem ħutu. S'intendi, kieku l-eċċezzjoni, ħlok respinta, ġiet akkolta, il-kawża kienet tmur quddiem il-Qorti Superjuri; imma dan kien ikun għal raġuni "toto caelo" diversa minn dik tas-soprasessjoni. Għalhekk dak il-motiv ma hux sostenibbli;

Ingħad ukoll, fid-digriet impunjat, li l-meritu taż-żewġ kawżi hu sostanzjalment identiku. Dan lanqas hu eżatt. Hu veru biss li l-meritu tal-kawża quddiem il-Prim'Awla Ċivili hu dak stess ta' l-eċċezzjoni sollevata mill-konvenut fol. 19, ċjoè li l-lokazzjoni ġiet mill-attur ottenuta kuntrattata għan-nom tiegħu mhux biss, iżda anki għan-nom ta' ħutu, fosthom il-konvenut;

Issa, kien sewwa li din il-kwistjoni tiġi dedotta b'azzjoni separata in sede propria, u mhux b'eċċezzjoni inċidentali, anki jekk tirrigwarda persuni oħra oltre ż-żewġ kontendenti u timplika meritu akbar mill-kompetenza inferjuri. Il-każ preżenti ma hux każ ta' "lis alibi pendens"; għax il-meritu ma hux l-istess fis-sens li għandu jkun l-istess għall-finijiet tal-"litis pendentia"; u għalhekk ma hemmx kwistjoni ta' "jus preventionis" (ara art. 795 Kap. 15; u ara wkoll Prim'Awla "Laferla ne. vs. Grixti et.", 31 ta' Jannar, 1879, u Prim'Awla "Bugeja Bonnici vs. Dr. Pullicino" 21 ta' Mejju, 1835);

Lanqas hu l-każ ta' konnessjoni ta' kawżi, għax din tivverifika ruħha meta ż-żewġ kawżi huma quddiem l-istess tribunal (art. 796 idem);

Iżda, minn mitt sena 'l hawn, hu ammess fil-ġurisprudenza li tiġi dekretata s-soprasessjoni meta din tkun spedjenti (App. "Mifsud utrinque", 25 ta' Mejju, 1859; "Rizzo vs. Scicluna", App. 23 ta' Ġunju, 1869; "Merewether vs. Sharpe", Prim'Awla 27 ta' Mejju, 1903; u "Bugeja Bonnici vs. Dr. Pullicino", 21 ta' Mejju, 1935 Prim'Awla);

Issa, f'dan il-każ hu ċar li l-kwistjoni nvoluta fil-kawża esperita quddiem il-Prim'Awla Ċivili hija tali li d-deċiżjoni tagħha tista' tinfluwixxi "a plante pedis" fuq il-meritu ta' din il-kawża; għax jekk l-attur ikkuntratta anki għan-nom ta' ħutu, allura (salvi kontestazzjonijiet oħra) jitlef il-"locus standi" f'din il-kawża; mentri jekk hu kkuntratta f'ismu u akkont tiegħu biss, allura, salvi dejjem kontestazzjonijiet oħra,

"si et quatenus", id-domanda tiegħu ssegwi weħedha bħala korollarju inelutabbli;

Għalhekk tiddeċidi;

Billi tilqa' l-appell, tirrevoka l-pronunċja mpunjata, tiddekreta s-soprasessjoni fil-kawża preżenti sakemm tiġi definita irrevokabilment il-kawża superjuri, u għal issa tirrimetti l-proċess lill-Qorti ta' l-Ewwel Grad biex jerġa' jieħu l-kors tiegħu malli jispiċċa l-motiv tas-soprasessjoni;

L-ispejjeż ta' dan l-appell jibqgħu fuq l-attur.